

**מכתב גלוי של אנשי אקדמיה ומחקר המתנגדים לבינוי ופיתוח נוספים
על חופי הכנרת הטבעיים האחרונים (כולל חוף כורסי-אשלים)**

אנחנו החתומים מטה, אנשי מדע, מחקר, חינוך וייעוץ בתחומי האקולוגיה, הלימנולוגיה, הביולוגיה, ההידרולוגיה, ואיכות הסביבה מתריעים כנגד כל פיתוח ובינוי נוספים בחופי הכנרת האחרונים המעטים שנותרו במצבם הטבעי. אנחנו מביעים התנגדות נחרצת למימוש תוכניות לפיתוח ובינוי של כפר נופש/מלון ומרכז מסחרי, במרחק 50 מ' מקו החוף, ברצועת החוף מצפון לשפך נחל סמך (תב"ע ג/7944 כורסי) – הידועה גם כ"חוף אשלים" ו"חוף דיימונד".

כבר כיום כ-80% מחופי הכנרת מעוצבים או מושפעים ע"י פעולות האדם (בינוי או חקלאות). רק כ-10% מחופי הכנרת מוגדרים בתחום שמורת הטבע בית-צידה, הכוללת את נופי הלגונות וביצות החוף שחשיבותם רבה לאקולוגיה של האגם, אך הם מהווים מרכיב אחד במכלול הנופים והמערכות האקולוגיות של הכנרת. רק כ-10% נוספים מחופי הכנרת נותרו במצבם הטבעי, ומייצגים מגוון של בתי גידול וצומח חופי האופייניים לרצועת החוף היבשתית ולאזור המים הרדודים - הליטוראל (תשתית של סלעים, חלוקים, חול; צמחיה של קנה, אשל). חופים טבעיים אלה נמצאים בעיקר בצפון-מערב וצפון-מזרח הכנרת ועל רובם כבר מאיימות תכניות פיתוח ובינוי.

קטע החוף של מניפת הסחף של נחל סמך הוא הקטע הארוך והרחב ביותר, ולכן גם המשמעותי ביותר מבחינה נופית ואקולוגית, ברצועת החוף הפנויה עדיין בכנרת. מחובתנו להגן ולשמר משהו ממערכות הנוף והטבע הייחודיות של חופי הכנרת ורצועת היבשה הסמוכה להם, בהיקף שיש לו משמעות אקולוגית ונופית. **נופי הכנרת וחופיה הם נכס ציבורי שכל תושבי המדינה זכאים ליהנות ממנו, כולל הדורות הבאים.**

בפועל, רוב החופים כבר נמסרו ליזמים פרטיים. הניסיון מלמד שכאשר לזים יש זכויות בקטע חוף נתון הוא פועל להפיק ממנו תועלת כלכלית מרבית ע"י פיתוח וניצול מסחרי אינטנסיבי, גם על חשבון פגיעה בערכי טבע ונוף ובמרחב הנופש לציבור הרחב. תהליך כזה של "פיתוח זוחל" כבר התרחש ברוב חופי הכנרת ועתה עלול להתרחב לאורך מה שנותר מחופי האגם. התוצאה המצטברת תהיה היעלמות מוחלטת של מגוון הנופים והצומח הטבעיים המייחדים את חופי הכנרת, והחלפתם בחופים בנויים. בנוסף לפגיעה בנוף עלולה להיגרם גם פגיעה במגוון הביולוגי וביציבות של המערכת האקולוגית של האגם, וכתוצאה מכך פגיעה באיכות המים.

ברצוננו להתריע על כך שבנייה נוספת סביב האגם, באזור שעד היום נשמר במצב הקרוב למצבו הטבעי, עלולה לגרום נזק לתפקוד הכנרת כמערכת אקולוגית ולהחמיר את התהליך של ערעור היציבות האקולוגית של האגם. מאז 1969 המעבדה לחקר הכנרת עוקבת באופן סדיר, שיטתי ומקצועי אחר תפקוד האגם, באמצעות מערך ניטור ומחקרים נלווים. חוקרי המעבדה הדגישו לאורך שנים רבות שהכנרת היא מערכת אקולוגית יציבה, למרות השפעות מעשה-ידי האדם. אולם באמצע שנות ה-90 חל מהפך, ומאז הכנרת מגיבה באופן שלילי להשפעות האדם שכוללות, בין היתר, בניה לאורך החופים. מהפך זה התבטא, בין היתר, בקריסת דיג הסרדינים ב-1993/4 ושוב ב-2004/5, בהופעת ובפריחת מינים של אצות מייצרות רעלים שלא נמצאו בכנרת בעבר, במים ירוקים יותר ופחות נעימים לנופשים בחודשי הקיץ, במטרדים למיניהם כמו הופעת עלוקות בחופי הרחצה, ובירידה כללית של איכות המים - כפי שבא לידי ביטוי באינדקס איכות מי הכנרת שפותח במעבדה לחקר הכנרת.

יש לזכור שהכנרת היא אגם המים המתוקים הטבעי היחידי לא רק בישראל אלא גם באזור כולו, ויש לשמרו לדורות הבאים. הצלחתה של משימה זו תובטח אם נדע לצמצם ולהגביל פגיעה נוספת במערכת האקולוגית העדינה והמורכבת של האגם.

באירופה, המודעות לצורך בשימור אגמים כמערכות אקולוגיות בריאות הביאה לשינוי במגמות הפיתוח האזורי. כך לדוגמה באגם קונסטנץ שבין גרמניה לשוויץ החלו כבר בשנות ה-90 המוקדמות בפעילות לסילוק חומות וטיילות שנבנו בעבר לחופי האגם, להחזרת התשתית החופית למצבה הטבעי, ולהשבת הצמחייה הטבעית לשולי האגם. על מנת להימנע מטעויות העבר, מודעות דומה צריכה להשתלב כבר מעתה בשיקולי הפיתוח בישראל. בגלל חשיבות הכנרת למדינת ישראל, עליה להיות האתר הראשון ליישום גישות תכנון ושימור מתקדמות המתחשבות באילוצים סביבתיים.

אנו קוראים לכל הגורמים הממשלתיים והציבוריים האחראים לתכנון והפיתוח בישראל להקפיד מיידית את כל תכניות הפיתוח והבינוי ברצועת החוף של הכנרת כולל תכניות הפיתוח בחוף כורסי – אשלים, לשקול מחדש תוכניות פיתוח קיימות ועתידיות ולהשתיתן על עקרונות תכנון משמרי סביבה.

אין לנו כנרת אחרת.

החותמים:

- 1) פרופ' עמנואל נוי-מאיר, הפקולטה למדעי החקלאות, המזון ואיכות הסביבה, האוניברסיטה העברית
- 2) ד"ר תמר זהרי, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 3) ד"ר אסף סוקניק, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 4) פרופ' אביטל גזית, המכון למדעי החיים, אוניברסיטת תל אביב
- 5) ד"ר שריג גפני, בית הספר למדעי הים, המרכז האקדמי רופין
- 6) פרופ' אמציה גנין, ראש החוג לאבולוציה, סיסטמטיקה ואקולוגיה, האוניברסיטה העברית
- 7) פרופ' אורי מינגלגרין, המכון למדעי הקרקע המים והסביבה, מרכז וולקני
- 8) ד"ר יובל כהן, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 9) פרופ' (אמריטוס) אורי שמיר, הפקולטה להנדסה ואזרחית וסביבתית, הטכניון
- 10) פרופ' אמוץ זהבי, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
- 11) פרופ' אוריאל ספריאל, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
- 12) פרופ' (אמריטוס) תום ברמן, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 13) פרופ' אבי פרבולוצקי, מנהל המחקר החקלאי, מרכז וולקני
- 14) פרופ' צבי בן אברהם, הפקולטה למדעים מדויקים, אוניברסיטת תל-אביב
- 15) פרופ' מחקר דני ויס, הטכניון
- 16) פרופ' מיכאל אוטולנגי, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
- 17) פרופ' אביתר נבו, מנהל המכון לאבולוציה, אוניברסיטת חיפה
- 18) פרופ' אהרון קפלן, המכון למדעי החיים האוניברסיטה העברית
- 19) ד"ר יוחאי כרמל, הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון
- 20) פרופ' יונתן ארז, המכון למגעי כדור הארץ, האוניברסיטה העברית.
- 21) פרופ' יהושע קולודני, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
- 22) פרופ' עוזי מוטרו, המחלקה לאבולוציה, סיסטמטיקה ואקולוגיה, האוניברסיטה העברית
- 23) פרופ' יורם יום-טוב, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
- 24) פרופ' הודי בניהו, המחלקה לזואולוגיה וראש ב"הס ללימודי הסביבה, אוניברסיטת תל אביב
- 25) פרופ' בוקי רינקביץ, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 26) פרופ' יאיר אחיטוב, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
- 27) ד"ר אילנה ברמן-פרנק, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
- 28) ד"ר יוסף יעקובי, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- 29) ד"ר אריאל שבתאי, המכון לבעלי חיים, מנהל המחקר החקלאי, נווה יער
- 30) ד"ר ראובן יוסף, מנהל מרכז הצפרות הבינלאומי באילת
- 31) ד"ר מרסלו חואניקו, יועצים סביבתיים בע"מ
- 32) פרופ' י' שטיינברגר, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
- 33) פרופ' (אמריטוס) יהודה ורנר, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
- 34) פרופ' גבריאל שילר (גמלאי), המחלקה למשאבי טבע, מנהל המחקר החקלאי

- (35) ד"ר גיא בלוך, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(36) ד"ר אסף ברקו, המכון לבעלי חיים, מרכז וולקני
(37) פרופ' דוד עולם, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
(38) פרופ' עודד נבון, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
(39) פרופ' אמיתי כץ, המחלקה לגיאולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
(40) פרופ' ארנון לוטס, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
(41) ד"ר שרונה שפיר, המחלקה לאנטומולוגיה, האוניברסיטה העברית
(42) פרופ' נתן פלדו, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
(43) ד"ר מרסלו סטמברג, המחלקה למדעי הצומח, אוניברסיטת תל אביב
(44) ד"ר אריאל נובופלנסקי, המחלקה לאקולוגיה מדברית, אוניברסיטת בן גוריון
(45) ד"ר בועז ציון, המכון להנדסה חקלאית, מרכז וולקני
(46) ד"ר רפאל פרל-טרבס, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
(47) פרופ' יגאל אראל, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
(48) ד"ר (אמריטוס) נחמה בן אליהו, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(49) פרופ' ברוך רובין, המכון למדעי הצמח וגנטיקה בחקלאות, האוניברסיטה העברית
(50) ד"ר עמוס בוסקילה, המחלקה למדעי החיים אוניברסיטת בן-גוריון
(51) פרופ' גד דגני, מנהל מדעי, מיג"ל
(52) פרופ' רן נתן, האוניברסיטה העברית
(53) ד"ר עודד בגיה, המחלקה לביולוגיה, הטכניון
(54) ד"ר וורנר אקרס, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
(55) ד"ר נחמה רושנסקי, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
(56) ד"ר רמי דון, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
(57) פרופ' אנטון פוסט, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(58) ד"ר תמר קיסר, המחלקה למדעי החיים, אחווה
(59) ד"ר כרמי קורין, המכון לחקר המדבר, אוניברסיטת בן גוריון
(60) פרופ' יהודה אנזל, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
(61) ד"ר סגולה מוצפר, מיג"ל
(62) ד"ר תמיר סטרוד, חברת BCR
(63) פרופ' (אמריטוס) דניאל זהרי, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(64) ד"ר אורה הדס, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
(65) ד"ר משה קול, יו"ר המחלקה לאנטומולוגיה, האוניברסיטה העברית
(66) פרופ' יוסי מרט, ביולוגיה אבולוציונית וסביבתית, אוניברסיטת חיפה
(67) ד"ר דויד ברודי, הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון
(68) פרופ' (אמריטוס) דן אייזקוביץ, המחלקה למדעי הצמח, אוניברסיטת תל אביב
(69) ד"ר עמוס טנדלר, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המרכז לחקלאות ימית, אילת
(70) ד"ר נועם מוזס, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המרכז לחקלאות ימית, אילת
(71) ד"ר אורית שאול, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
(72) ד"ר אברהם קליין, הפקולטה למדעי החיים, אוניברסיטת בר אילן
(73) ד"ר עדי שדה, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(74) ד"ר אופירה איילון, המחלקה לניהול הסביבה ומשאבי טבע, אוניברסיטת חיפה
(75) פרופ' אמוץ עגנון, המכון למדעי הכדור הארץ, האוניברסיטה העברית
(76) ד"ר גדעון גל, המעבדה לחקר הכנרת, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
(77) ד"ר סלעית קארק, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(78) פרופ' (אמריטוס) צבי ירון, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
(79) פרופ' מנחם גורן, המחלקה לזואולוגיה, אוניברסיטת תל אביב
(80) ד"ר מוקי שפיגל, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המרכז לחקלאות ימית, אילת
(81) ד"ר ענת ברנע, מחלקה למדעי הטבע והחיים, האוניברסיטה הפתוחה
(82) ד"ר מיכל בן גל, החוג לגיאוגרפיה ומשאבי שדה, אוניברסיטת חיפה
(83) פרופ' אהוד זהרי, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
(84) ד"ר נדב ששר, המכון הבין-אוניברסיטאי, אילת
(85) ד"ר נועם לוין, המחלקה לגיאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אוניברסיטת בן גוריון
(86) פרופ' ליאון בלאושטיין, ביולוגיה סביבתית ואבולוציונית, אוניברסיטת חיפה
(87) ד"ר לודוויג הליץ, המכון הגיאולוגי
(88) ד"ר זוזה גרינבאום, הפקולטה לחקלאות, האוניברסיטה העברית
(89) ד"ר זלמן חנקין, משאבי טבע, מנהל המחקר החקלאי
(90) ד"ר משה ענבר, ביולוגיה אבולוציונית, אוניברסיטת חיפה
(91) ד"ר ורד נאור, מכללת אוהלו

- (92) ד"ר תרצה זהבי, משרד החקלאות
- (93) ד"ר אבישג קדמון-זהבי (גמלאית), מרכז המחקר החקלאי-מכון וולקני
- (94) ד"ר דרור מינץ, קרקע מים וסביבה, מנהל המחקר החקלאי
- (95) פרופ' עמנואל מזור, מדעי הסביבה, מכון ויצמן למדע
- (96) פרופ' יצחק הדר, מיקרוביולוגיה, האוניברסיטה העברית
- (97) ד"ר זאב ארד, הטכניון
- (98) ד"ר משה שירב, גיאולוגיה סביבתית, המכון הגיאולוגי
- (99) ד"ר אריאל קושמרו, הנדסת ביוטכנולוגיה, אוניברסיטת בן-גוריון
- (100) ד"ר רמה פאלק, מיקרוביולוגיה קלינית, בי"ס לרפואה, האוניברסיטה העברית
- (101) פרופ' (אמריטוס) דוד וול, זואולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
- (102) ד"ר גיל יוסילבסקי, הנדסת אווירונאוטיקה וחלל, הטכניון
- (103) פרופ' פוקה בר, גיאוגרפיה ופיתוח סביבתי, אוניברסיטת בן-גוריון
- (104) ד"ר דן מלקינסון, גיאוגרפיה, אוניברסיטת חיפה
- (105) פרופ' ארנון לוטס, זואולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
- (106) ד"ר יורי קמניר, מדעי החיים, אוניברסיטת בר-אילן
- (107) ד"ר ברכה פרסטי, המכון הבין-אוניברסיטאי, אילת
- (108) ד"ר עופר מוקדי, זואולוגיה, אוניברסיטת תל-אביב
- (109) ד"ר רון פרומקין, זואולוג (עצמאי)
- (110) ד"ר תמר אחירון-פרומקין, אקולוגית (עצמאית)
- (111) ד"ר נגה סטמבלר, המכון למדעי החיים, אוניברסיטת בר-אילן
- (112) ד"ר שמוליק מרקו, גיאופיסיקה, אוניברסיטת תל-אביב
- (113) ד"ר גיתאי יהל, אוניברסיטת ויקטוריה קנדה
- (114) ד"ר רות יהל, אוניברסיטת ויקטוריה קנדה
- (115) ד"ר בני רון, המרכז לחקלאות ימית, המכון לחקר ימים ואגמים
- (116) ד"ר ויקי סורוקר, אנטומולוגיה, מרכז וולקני
- (117) פרופ' רות קארק, גיאוגרפיה, האוניברסיטה העברית
- (118) פרופ' יונה חן, פקולטה לחקלאות, האוניברסיטה העברית
- (119) ד"ר שלמה כהנסיוס, וטרינר, מושבת כנרת
- (120) ד"ר יהודה בן-חור, מכון דוידזון לחינוך, מכון ויצמן
- (121) ד"ר גדי פולק, סמינר הקיבוצים
- (122) ד"ר שירלי בן דוד, המכון לאבולוציה, אוניברסיטת חיפה
- (123) ד"ר עפרית שביט, המכון לאבולוציה, אוניברסיטת חיפה
- (124) ד"ר נעם זליגמן, מנהל (לשעבר), מח' למשאבי שדה, מנהל המחקר החקלאי, בית דגן
- (125) ד"ר אריק דיאמנט, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המרכז לחקלאות ימית, אילת
- (126) פרופ' עידו יצחקי, מחלקה לביולוגיה, אוניברסיטת חיפה באורנים
- (127) ד"ר מיכאל פרידלנדר, המכון האוקיאנוגרפי, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- (128) ד"ר גדעון טיבור, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל
- (129) ד"ר שושנה אשכנזי, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
- (130) פרופ' דן כהן, המכון למדעי החיים, האוניברסיטה העברית
- (131) פרופ' יורם שיפטן, הפקולטה להנדסה אזרחית וסביבתית, הטכניון
- (132) ד"ר נעה סימון-בלכר, אוניברסיטת בר-אילן
- (133) ד"ר אמיר נאורי, המכון לחקר ימים ואגמים לישראל, המרכז לחקלאות ימית, אילת